

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 395/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kucharčíkom, Štefánikova 40, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 39/2014 a jeho rozsudkom z 27. októbra 2014 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 35 C 292/2010 z 31. októbra 2013 vo výroku o trovách konania a vo výroku o trovách odvolacieho konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kucharčíkom, Štefánikova 40, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 39/2014 a jeho rozsudkom z 27. októbra 2014 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 35 C 292/2010 z 31. októbra 2013 vo výroku o trovách konania a vo výroku o trovách odvolacieho konania.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 35 C 292/2010 sa sťažovateľ domáhal proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností uzavretej 1. apríla 2009 medzi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcou. Predmetom kúpnej zmluvy boli nehnuteľnosti zapísané na [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] katastrálne územie Severné Mesto, obec [REDAKOVANÉ]

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 35 C 292/2010 z 31. októbra 2013 rozhodol o žalobe sťažovateľa tak, že jej vyhovel a priznal mu náhradu trov konania v sume 1 167,68 €, z toho trovy právneho zastúpenia v sume 1 068,18 €.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že jeho právny zástupca *„si uplatnil v rámci trov konania aj trovy právneho zastúpenia za 17 úkonov právnej služby v celkovej výške 10.480,37 eur. Pri výpočte trov právneho zastúpenia vychádzal právny zástupca pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty veci - kúpnej ceny nehnuteľnosti vo výške 102.071,30 € - uvedenej v kúpnej zmluve, ktorej neúčinnosti sa domáhal žalobca [REDAKOVANÉ]. Súd prvého stupňa však procesne úspešnému účastníkovi konania priznal trovy právneho zastúpenia iba za 16 úkonov právnej služby v sume 1.068,18 eur podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z., v zmysle ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. V odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa tento uviedol, že tak rozhodol preto, lebo mal za to, že predmetom konania nebolo posúdenie právneho úkonu kúpnej zmluvy ako takej a preto hodnota tohto*

právneho úkonu - cena nehnuteľnosti obsiahnutá v kúpnej zmluve nemá právnu relevanciu pre určenie tarifnej hodnoty. “.

Proti výroku rozsudku okresného súdu sp. zn. 35 C 292/2010 z 31. októbra 2013 o trovách konania podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal, že „*v danej právnej veci bolo možné tarifnú hodnotu veci určiť bez akýchkoľvek ťažkostí. Predmetom konania bolo totižto určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, v ktorej bola presne špecifikovaná kúpna cena nehnuteľnosti, ktorej neúčinnosti sa v tomto konaní žalobca [REDAKOVANÉ] domáhal, a to 102.071,30 eur. Z tejto sumy teda vychádzal právny zástupca pri výpočte trov právneho zastúpenia a teda tieto vypočítal v celkovej výške 10.480,37 eur v súlade s ust. § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1, 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z... “.*

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 39/2014 z 29. apríla 2015 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti. Sťažovateľovi priznal trovy odvolacieho konania v sume 83,89 € spočívajúce v trovách právneho zastúpenia jeho právneho zástupcu. Podľa sťažovateľa odvolací súd tak rozhodol s odôvodnením, že „*v preskúmvanej veci podal žalobca návrh na určenie neúčinnosti právneho úkonu; hodnotu predmetu žalobcom požadovaného určenia nemožno vyjadriť v peniazoch. Ďalej odvolací súd uviedol, že návrhom na určenie neúčinnosti právneho úkonu sa má (a môže) iba odstrániť existujúca právna neistota v otázke týkajúcej sa jednej stránky právneho úkonu (v otázke jeho účinnosti alebo neúčinnosti), podaným návrhom žalobcu sa teda nemá (a ani nemôže) priamo priznávať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch (odkaz na uznesenie NS SR zo dňa 21. 10. 2010, sp. zn. 3 M Cdo 9/2009). Odvolací súd sa teda stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, keď tarifnú odmenu advokáta vypočítal podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. “.*

Sťažovateľ sa nestotožňuje so spôsobom výpočtu odmeny za právne zastupovanie tak, ako to, potvrdzujúc rozhodnutie súdu prvého stupňa, odôvodnil krajský súd, pretože „*nevidí rozdiel medzi sumou kúpnej ceny 102.071,30 eur - dosiahnutím konečného cieľa, ktorý je vyjadriteľný peniazmi (ako to terminologicky uvádza odvolací súd) a určením neúčinnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy (tarifná hodnota práva podľa § 9 ods. 1 Vyhl.*

655/2004) - ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vo vzťahu k aplikovaniu ust. § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 vyhlášky alebo § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

Predmetom konania na Okresnom súde Košice I vedeného pod sp. zn. 35 C/292/2010 bolo určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorej hodnota je 102.071,30 eur. Teda určenie neúčinnosti právneho úkonu, ktorý je jednoznačne peniazmi ocniteľný, čo je výslovne uvedené v samotnom napadnutom právnom úkone.“

Na podporu uvedených tvrdení poukazuje sťažovateľ v sťažnosti aj na právne názory ústavného súdu obsiahnuté v náleze sp. zn. I. ÚS 119/2012 vyjadrené v obdobnej veci (podľa sťažovateľa, pozn.). Podľa zistenia ústavného súdu predmetom sťažovateľom označeného nálezu je výklad priznávania náhrady trov konania v spore o určenie vlastníckeho práva.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že „nenapáda touto ústavnou sťažnosťou nepriznanie tarifnej odmeny za 1 úkon právnej pomoci (porada s klientom dňa 26. 6. 2013) súdom prvého stupňa, ktoré rozhodnutie odvolací súd potvrdil. Teda v konaní bolo oboma súdmi ustálené, že bolo vykonaných v rámci prvostupňového konania 16 úkonov právnej pomoci, pri výpočte odmeny z tarifnej hodnoty 102.071,30 eur by súčet tarifnej odmeny trov právneho zastúpenia bol vo výške 9.970,41 eur. Spolu s nesporným súdnym poplatkom vo výške 99,50 eur by mala byť správne celková suma trov prvostupňového konania 10.069,91 eur.“

Podľa tvrdenia sťažovateľa odvolací súd mu potvrdzujúcim rozsudkom priznal aj náhradu trov odvolacieho konania v sume 83,89 eur, avšak „z výpočtového základu, ktorý navrhovateľ namieta, teda podľa § 11 ods. 1 písm. a/ a nie podľa § 10 ods. 1, 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. Za 1 úkon právnej pomoci - vyjadrenie k odvolaniu žalovanej zo dňa 16. 12. 2013, doručené dňa 29. 1. 2014 by mala byť tarifná odmena vo výške 385,08 eur (výpočet podľa § 13a ods. 2 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. teda v 1/2 zo sumy 625,73 eur = 312,86 eur a 1x rež. paušál 8,04 eur, DPH 64,18 eur)“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo navrhovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo navrhovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom odporcu - Krajského súdu v Košiciach - v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co/39/2014 porušené.

Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 4. 2015, č. k. 4 Co/39/2014-298 vo výroku, ktorým tento potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 31. 10. 2013, č. k. 35 C/292/2010-237 vo výroku o trovách konania tak, že mení rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 31. 10. 2013, č. k. 35 C/292/2010-237 vo výroku o trovách konania tak, že žalobcovi priznáva náhradu trov konania v sume 10.069,91 eur, ktoré je povinná žalovaná žalobcovi zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a mení rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. 4. 2015, č. k. 4 Co/39/2014-298 vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania tak, že uloží povinnosť žalovanej nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 385,08 eur a tieto zaplatiť advokátovi [REDAKOVANÉ] do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odporca - Krajský súd v Košiciach - je povinný uhradiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 eur za 2 úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, spísanie podania na súd - sťažnosti, t. j. 2 x 139,83 eur + 2x režijný paušál 8,39 eur + DPH 59,28 eur v zmysle § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a/, c/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. v platnom znení) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kucharčíka, advokáta, Štefánikova 40, Košice v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd v prvom rade konštatuje, že uplatnenie jeho právomoci pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania ustanovených v § 20 a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu (III. ÚS 349/2015).

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhovaného dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ alebo jeho zástupca.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistil, že hoci ju v mene sťažovateľa koncipoval kvalifikovaný právny zástupca, v časti týkajúcej sa námietky porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu v napadnutej časti ju osobitne neodôvodnil, a to napriek tomu, že odôvodnenie je jedným z esenciálnych predpokladov kvalifikovaného návrhu na začatie konania podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože v spojení s petitom v podstate vymedzujú rozsah ústavného prieskumu dodržiavania základných práv a slobôd v konaní realizovanom sťažovateľom označeným orgánom verejnej moci.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Nedostatok právne relevantného odôvodnenia sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ústavný súd o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite ani nemôže rozhodovať (napr. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 26/2016 a iné).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane poukazuje na to, že podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je advokát povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené

predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sústredil na posúdenie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 39/2014 z 29. apríla 2015, ktorým odvolací súd potvrdil druhý výrok rozsudku okresného súdu sp. zn. 35 C 292/2010 z 31. októbra 2013 o uložení povinnosti žalovanej nahradiť sťažovateľovi ako úspešnému

účastníkovi trovy prvostupňového konania v sume 1 167,68 € a priznal sťažovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 83,89 €, došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je teda *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22410/93, Reports 1997-V). Základného práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Napriek uvedenému ústavný súd, reflektujúc akcesorickú povahu rozhodnutia o trovách konania vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej, posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (m. m. IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd zasahuje svojimi rozhodnutiami do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Rešpektujúc svoju doterajšiu judikatúru, ústavný súd pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia

ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00).

Podstatou sťažovateľom vznesených námietok je jeho tvrdenie, že okresný súd v konaní, predmetom ktorého bolo určenie neúčinnosti právneho úkonu, sťažovateľovi ako úspešnému účastníkovi priznal náhradu trov prvostupňového konania v nesprávnej sume, pretože úkony právnej služby vykonané jeho právnym zástupcom neposudzoval podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), ktorý ustanovuje základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty, za ktorú sa v zmysle § 10 ods. 2 vyhlášky, ak nie je ustanovené inak, považuje výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby, ale podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, ktorý ustanovuje, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Podľa názoru sťažovateľa tým, že sa krajský súd stotožnil s právnymi závermi okresného súdu bez náležitého vysporiadania sa s jeho argumentáciou, ktorú uplatnil v rámci podaného odvolania, došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pre účely overenia opodstatnenosti vznesených námietok sa preto ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu a v tejto časti poukazuje na relevantnú časť jeho odôvodnenia:

„... Súd prvého stupňa v danom prípade otázku neúčinnosti označenej kúpnej zmluvy uzavretej medzi dlžníkom žalobcu [REDAKOVANÉ] a žalovanou posúdil za použitia správneho

právneho predpisu, ktorý vyložil správne a na daný skutkový stav ho i správne a v súlade s ustálenou súdnou praxou aplikoval...

Vecne správne rozhodol prvostupňový súd i o trovách konania účastníkov, z ktorého dôvodu odvolací súd potvrdil rozsudok aj vo výroku o trovách konania.

Po preskúmaní tejto časti napadnutého výroku rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania správne vychádzal z ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a pri vyčíslení náhrady trov právneho zastúpenia advokátom žalobcu správne aplikoval ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v znení neskorších predpisov.

Odvolací súd dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k napadnutému výroku o trovách konania podľa § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. nie je naplnený.

Podstatou odvolacích námietok žalobcu je jeho tvrdenie, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne aplikoval vyhlášku č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v znení neskorších predpisov, keď pri vyčíslení trov právneho zastúpenia advokátom nevychádzal z hodnoty nehnuteľnosti v posudzovanej kúpnej zmluve tak, ako to predpokladá § 10 ods. 2 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.. Táto odvolacia námietka žalobcu je neopodstatnená.

Podľa § 10 ods. 2 cit. vyhl. ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) cit. vyhl. základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Uvedená právna úprava rozlišuje situácie, kedy je predmet právnej služby o ktorom prebieha súdne konanie v občianskoprávnej veci, oceniteľný (vyjadriteľný) v peniazoch (§ 10 ods. 2 Vyhlášky) a kedy tomu tak nie je (§ 11 ods. 1 vyhlášky).

V preskúmvanej veci podal žalobca návrh na určenie neúčinnosti právneho úkonu. Hodnotu predmetu žalobcom požadovaného určenia nemožno vyjadriť v peniazoch. I keby bolo podanie tohto návrhu jedným z viacerých procesných prostriedkov, ktorými žalobca

sleduje dosiahnutie takého konečného cieľa, ktorý je vyjadriteľný v peniazoch (t. j. i keby žalobcovi v konečnom dôsledku išlo o vymoženie sumy 102.071,30 eura), nemožno prehliadať, že návrhom na určenie neúčinnosti právneho úkonu sa má (a môže) iba odstrániť existujúca právna neistota v otázke týkajúcej sa jednej stránky právneho úkonu (v otázke jeho účinnosti alebo neúčinnosti); podaným návrhom žalobcu sa teda nemá (a ani nemôže) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch (poz. napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 10. 2010, sp. zn. 3 M Cdo 9/2009).

V prípade ak predmetom konania je určenie neúčinnosti právneho úkonu, v tomto prípade kúpnej zmluvy, pri výpočte trov právneho zastúpenia tak treba vychádzať zo základu tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietol nepriznanie náhrady trov konania za úkon právnej služby porada s klientom dňa 26. 6. 2013, učinil tak nedôvodne. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že tento úkon právnej služby je v pomeroch súdenej veci neúčelný.

V odvolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovaným, ktorí úspech nemali (§ 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalobca podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p.) a tieto aj vyčíslil. Odvolací súd priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia na odvolanie zo dňa 16. 12. 2013, doručené dňa 29. 1. 2014 (§ 13a ods. 2 písm. b/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb...). Polovica základnej sadzba tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby činí 61,87 eura (§ 11 ods. 1 písm. a/, § 13a ods. 2 písm. b/ cit. vyhl.), čo s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 1/100 výpočtového základu v sume 8,04 eura (§ 16 ods. 3 cit. vyhl.) a sumou 13,98 eura (§ 18 ods. 3 cit. vyhl. 20 % DPH), činí spolu 83,89 eura. Priznané trovy odvolacieho konania je žalovaná povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku (§ 149 ods. 1 O. s. p.).“

Ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa nepovažuje právne závery napadnutého rozsudku krajského súdu za nepreskúmateľné alebo arbitrárne, keďže z tohto rozhodnutia (v spojení s rozsudkom okresného súdu v napadnutej časti o trovách konania, pozn.)

vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie. Preskúmaním napadnutého rozsudku v časti trov konania ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné zákonné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne akceptovateľným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Krajský súd primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľom vznesené tvrdenia, na prerokúvaný prípad aplikoval relevantné hmotnoprávne a procesnoprávne ustanovenia v tom čase účinných všeobecne záväzných právnych predpisov a svoje rozhodnutie o potvrdení rozsudku okresného súdu v časti trov konania ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil. Možno teda uzavrieť, že vo vzťahu k náhrade trov prvostupňového konania, resp. aj odvolacieho konania, krajský súd zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorej sa sťažovateľ pred ním domáhal.

Pri posudzovaní nastolenej problematiky ústavný súd poukazuje aj na svoju relevantnú judikatúru, konkrétne napr. uznesenie sp. zn. II. ÚS 226/2012, v ktorom vyslovil názor, že «pri aplikácii citovaných ustanovení vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci, resp. právnych služieb v spojení s ustanovením § 80 písm. c) OSP má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „*ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch*“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade právneho úkonu) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní.». Na citovanú judikatúru ústavného súdu obdobne odkázal aj III. senát v uznesení sp. zn. III. ÚS 550/2016.

Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnenému úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnenému úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jeho blízkymi (§ 116 a § 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

V preskúmvanej veci ide o konanie vyvolané určovacím návrhom sťažovateľa ako žalobcu v zmysle § 42a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, pozn.). Hodnotu tohto práva nie je možné vyjadriť v peniazoch, aj keď súčasťou tohto práva je nárok na vrátenie majetku, o ktorý bol sťažovateľ ako veriteľ dlžníka [redacted] právnym úkonom (kúpnu zmluvou uzatvorenou so žalovanou) ukrátený, alebo ak to nie je možné, na vydanie peňažnej náhrady. Priznaniu takéhoto nároku však musí predchádzať právoplatné určenie neúčinnosti právneho úkonu [odporovateľný právny úkon sa stáva neúčinný až tým, že ho súd za neúčinný vyhlási (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 44/2007 z 30. apríla 2007)]. Keďže cieľom a podstatou sporu je určenie neúčinnosti právneho úkonu, ktorý ukrátil sťažovateľa, podľa názoru ústavného súdu nemožno postup, v rámci ktorého krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania základnú sadzbu tarifnej odmeny právneho zástupcu sťažovateľa za ním poskytnuté úkony právnej pomoci, resp. služby, neodvodil priamo od kúpnej ceny nehnuteľností v sume 102 071,30 €, považovať za ústavne nekonformný.

Sumarizujúc dosiaľ uvedené, ústavný súd konštatuje, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co 39/2014 z 29. apríla 2015 v časti trov konania nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne

zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2017